

weescheem un muhsu buhfchanahm. To darot, fñams, „Latweeschu Awischem“ netruhks pretineeku; bet winas wehlahs, ka wiñi to atsichtu, ka winas pa fcho zelu ees un zihneees — ne wiñ „kara dehl“, bet „meera dehl“. Un kad iksatrs, kas rakstiks un spreedihs par daschadahm leetahm, tureees pee paschas leetas, pee goda prahtha un pateeñibas, tad raksti un spreediumi, lai tee ari eefahkumā kā pretineeku stahwetu weens pret otru, tadschu beidsot fa-ees kopā, veepalihdse-dami pee tam, ka ari us Baltiju sihneees tee wahrdi: „Meers wirs semes.“

Tà tad eſi un paleezi fweika jaunajá gadâ — mihla Latweefchu tauta!

No eelshsemehm.

Pehterburga. Keisara medibas leetu pahrsinātājs, G. Tscherikows, kā „Wald. Webstneis“ sīno, us pafsha luhgumu atlaists nādeenesta, un wina weetā eezelts firsts Variatinskis.

Pehterburgā tagad pahrrunā schahdu atgadijumu: Bagači wihrs, namu ihpschneeks paſchā pilſehtas widū, 10 gadu laikā uslizees brefmigu fodu. Pa wifu to laiku winsch uſturejees weenā paſchā iſtabā, nekad no tahs ne-iſeedams un drehbes ari nemainidams. Svehku deenās winsch lizis atnest balt'maifi, tak to ne-ehdis, bet eemetis iſtabas faktā. Tagad pehz 10 gadeem iſtabā atrada fameſtas wairak nekā 1000 balt'maifes. Drehbes tam pilnas utu, kuras ee-ehduſchahs pat ahdā. Winsch efot, kā mahjeneeki apleezina, južis prahā, un tas laikam zehlees zaur ſeewas nahwi. Weentulis bes namu pahriwaldneeka un lehkschās tikai retumis pee ſewis elaida ſawu dehlu, — zita neweena. Dehlu winsch loti mihleja, un eekam at-wilkahs ſawā iſtabā, tam norakſtija ſawu mantu; bet leelu ſummu naudas un wifu to, ko no abeem nameem eenehma, winsch paglabaja ſawā iſtabā. Bahrtikai winsch iſdewa loti mas, — tikai ſwehku deenās lihds 50 kap. Wina gara buhſchanas un namu pahriwaldneeka iſfuhkschana dehlu pehdigi peefspeeda, ſawas mantojamahs teefibas aif-stahweht teefas preekſchā. Iſtabā atrastais kapitals bij milſigs: miljoni rublu papihra naudā, fehrijās ar nenogreeſteem ſuponeem, akzijās u. t. t., pa dakai no ſchurkahn apgrausti. Nelaimigais tagad pa leelai dakai atrodahs bes apſinas.

„Journal de St. Petersbourg“ wehſta, ka Giers' a
zelofchana us Wihni galigi nolemta. Zelofchana noteekot us Austrījaē
Keisara wehlefchanos, kas lizis to iſteikt zaur Kreewijas fuhtni firſtu
Lobanow-Rostowſki.

Telefona wadi Pehterburgâ schim brihscham 1500 werstes gari ar 600 abonnenteem.

Varšava s generalgubernator s ūchinis deenās eesuhtijis tautas apgaismoschanas ministerim projektu par Polijā dibinajamām laukfaimneezibas-amatneezibas skolām un patverfmehm; pehj projekta ūchihs skolas dibinajamas pilsehtās un us laukeem un buh-schot diw- un weenklaſīgas; mahzibas waloda — Kreewu.

Jelgawa. Kursemes kameralteefas galda preefchneeka palihgs
C. Scheela lgs 21. Dezemberi isg. gadā apstiprinahts par Jelgawaē
Wahzu awises „Mit. Zeitungas“ redaktoru. — Scheela kungs nu
jau us otro lahgu fchai awisei par redaktoru; jo kad „Mit. Zeitunga“
fahla isnahkt, winsch bij tāhs pirmais redaktors. Pehz tam to wa-
dija — Dr. Brasche un M. v. Reibnizs.

Iš Leel-Swehtes. „Latv. Aw.“ 50. nummura isg. gadā zeen. lafitajeem kahds fihlums wehſtihts par muhsu pufes nedroſcho dſihwi zaur sagleem. Gribu ſchē wehl tagad tikai uſiſhmeht, ko pagahjuſchā rudenī sagli pee mums — fawus wella nafts-darbus strahdajot — isdarijuſchi: Mas-Swehtes muſchias arendatora lungam weenā nafti tika iſ ſtalla iſſagti tſchetri ſirgi, wehrtibā no 500 rubl.; zitā kahdā nafti tai paſchā muſchā iſ lauka ſchluhnā ſalmi iſſagti, bet ſalmu ſaglis peekerts un nodots teefahm. — Pagasta ſkolotajam nafti uſ 24. Oktoberi ari ſirgs iſſagts iſ ſtalla. — Sagli ſtalla durwiſ — zik bija no manams — ar ſtangahm lauſuſchi, pee kam ari iſ leetajuſchi daschias fehts-widū atrodoſchahs neſaſahgetahs malkas pagales. Skolas nama fehts-widū tiziſ gan pulkſt. Zōs pehz puſnakte ceraudſhiſt, ka kahds tanī ar wehſlukturi ſtahm; bet kamehr ſkolotajam ar faweeem nama laudihm iſgahjiſ ahrā, tamehr ari sagli ar wiſu ſirgu jau bijuſchi projam. — Wehtreneeku Meschaپuiku ſaimneekam tikuſchias iſſagtas wairak aitu. — Wehlač tam paſcham ſaimneekam peſwehtes krodiņa, Wiſchiales muſchias Smiltneeku mahjahm pretim, ſenak Starpes krodiņiſch faults, no sagla aifbraukts ratōs eejuhgtē ſirgs. — Bitōs kahdōs ratōs fehdejīs weens ſeewetis, kas gan redſejiſ, ka kahds wiħreetiſ ratōs eefehdees un ſirau aifbrauņis; bet wiņo

ne wihru, ne sirgu nepasiniſi, un tadehſi ari saglis sirgu it droſchi wa-
rejiſ aſbraukt. — Tāpat ari Uhſineeku Tomu-Schulza faimneekam
efot pee minetā Starpas krodiſia ſirgs aſbraukt. Saimneeks efot
aifwedis tai deenā diwi wesmi labibas uſ Jelgawu un atpakaſ brau-
zot eegahjis minetajā Starpas krodiſia, fawu puifi ahrā atſtahjot.
Dſird ſtahſtam, ka ſagli puifi wedinajuschi reiſahm krodiſia, ar
eerunu, ka faimneeks wiſu fauzot. Gefahlot puifiſ gan nelauſijis,
bet heidſot lizees tomehr peerunatees, un — tamehr puifiſ krodiſia,
tamehr ſirgs projam. — Saimneekam efot ari if kabatas nauda iſ-
kemta. — Wehl japeemin, ka Siliaa meschafarga krona meschā at-
raſta weeta, kur jazer, ka ſirgu ſagleem tur bijis wiſu ihſtenais mah-
joklis, jeb, ja atlaujos teilt, ihſtenais ſaglu puhsnis. — Tur, no
kahda mescha zela pa lihkumaiay tezīku taħku meschā ejot, war notiħt
kahdā koku beeſumā, kur atronama weeta ar jauneem kozineem. —
Tur pat pee weena, otrā un wairak kozineem atronami no ſirgu ehd-
iñafchanas iſkaifiti meechu graudi; ari pee kozineem redſami daſchadi
ſirgu fari — gan melni, gan fili, gan bruhni, kuri tur ſirgeem berſe-
jotees pekehruschees. Taħdi — zaur ſirgu berſeſchanos pee koka pe-
kehruschees fari — bija redſami pee kahdeem feſcheem mescha koleem.
Blakus eeſihmetajai weetai ir pelnu tſchupa, kur ſirgu ſagli uguni kuh-
ruſchi, un tai tuwumā tapa atraſta aluſ pudeles ſchilts ar uſrakſtu:
„Bairisch Lagerbier“; tāpat tur ari atraſti tuſchis papihris, pee
kura peelipuſchas daſchis filku ſwihnas. — No wiſa preeſchejā nu
ſkaidri wehrojams, ka minetā weeta ſagleem bijiſi pateeſcham par fle-
penu miſchanas weetu. — Ne ziħ taħku no taħs paſchas weetas pa-
għijschā waſara Wez-Platones Dimsu faimneeks, ka zeen. laſtajeem
fenak finots, atraða ari fawu ſagto mantu. — Laudis, daſcha naħħi
putna wahrdū veeminot, beeſhi ween runā, ka daudſinatee nebehdneeli
paſchi lepni leelotees, jeb peefolot to un to apſagt. — Wezteħwi ſtahſta,
ka klaufchu laikos klehtis tikuſchas flehgtas ar meschafarga atſleħgu,
t. i. ar koka atſleħgu — un nekur netižiſ dſirdehts tā ſogam, ka ta-
gad. — Dſellos ſteeni un waren ſiyrhaſ dſeluſ atfleħgaſ nu waits
ſagħlu nespehji aiftureht no wiſu breefmigajeem waraſ darbeem. —
Dſirdam, ka kahds faimneeks leekot ſtalla durwiſ ſeeti aismuhrerħt un
buhschot likt pee ſtalla feenas eekſch- un ahrpuſes peetaiſiħt tilta tre-
pes, lai ſirguſ pa taħm waretu ſtalli ēewest un, kad waijadſiġs, no
ta aktal iſwest. Tilta trepes buhschot buht no ſtalla feenas abejjas
puſes atnemamas, lai ſagleem naħħi nebuhtu weetas, kur ſirguſ iſ-
west. — Saimneeks efot tagad zaur tam bails, ka kahds peefolijis
wiſu driħsumā apmekleħt un ſiraus iſsaqt.

"Ai, wai! kahdi nu laiski!"
No Leel-Platones. "Balss" 48. nummurā isg. g. kahds
ajis 3. lafitajeem pasneeds is Leel-Platones schahdas greisas finas:
otajs 3., kā leelahs, ir mīsejees geografiskā finā, teikdams, kā
Platones pagasts 4 juhdses no Jelgawas atrodahs. Zil finams,
finotajs ir to attahkumu no Jelgawas lihds Leel-Platones robe-
us wairak werstehm pagarinajis. Tāpat winsch ir Leel-Platones
selu skaitu par wairak simteem pamastrajis. Sinotajs 3. tāhak
fino, kā Leel-Platones faimnekeem naw bijis eespehjams pee tu-
s tilt. Zil mums finams, minētā pagasta faimneekus war pee
apgabala turigakajeem peeskaitiht. Jau no ahrpuses winu stāl-
, no īegekeem ar dākstīnu jumteem buhwetahs ehkas parahda
i turibu. No eelschpuses apluhkojot, pat pee dascheem efot atro-
as tapfeeretas ar mahletahm grihdahm dīshwojamahs ehkas.
drihs neweens faimneeks ne-atrodotees, kura istabas ruhmes ar ko-
puleeretahm mehbelehm nebuhtu puschkotas. Wehl Leel-Platones
neeku staltos sīrgus un eejuhgumus apluhkojot, waram minetos
neekus ar leelgruntneckeem salihdsfinaht. Semkopibas finā nemot,
Rīhgas issuhitīe katalogi teem nekahdu jaunakas modes semkopi-
riku nepasneeds, kuri pee Leel-Platones faimnekeem nebuhtu at-
mi. Tā tad wišu kopā nemot, Leel-Platones faimneekus nemas
iħklstam pee teem peeskaitiht, kas pee turibas newar tilt, kā 3.
tajs to melsch. Uri kapitala finā 3. sinotajs Leel-Platones faim-
us ir fahpigi apwainojis, fazidams: kā til pahri faimneeku zaur
naħchanu pee kapitala tikuschi. Nesinam, kur tahds Leel-Plato-
faimneeks buhtu atrodams, kas fewi til dīstī liktos apwainotees,
3. sinotajs to peerahda, kā til pahris faimneeku, kuri pee drusku
tala jau tikuschi, un kā tee, kas gribetu pee kapitala tilt, teem til
weenigs zelsch pehz 3. sinotaja domahm atwehrts stāhw, kā til
tapinasħanu (tas ir leenefħanu) sawus kapitalus war pawairot.
z muhsu domahm ari tas wišwahjakais Leel-Platones faimneeks
dam greisam zekam, kā 3. sinotajs to ir rahdijis, aissiks us di-
m stabeem peestivringatu svahri vrekschā. fazidams: mans kapitals

ir tik zaur maneem pascha isleeteem fweedreem panahkts, un ne wis
is zita kabatas tapinahts.

Wehl 3. sinotajs sino, ka Leel-Platoneekeem efot skolas nams,
kurā 2 skolotaji strahdajot, bet tos it wifus pee nekahdas augstas is-
glihtibas newedot. Winsch wehl noschehlo, ka daschi atrodotees, kuri
eeskatot naudu par skolu un isglihtibu semē nosweestu. Tā tad jau
daschi 3. sinotajam leekahs buht sinami, kas tur augstu isglihtibu
meklejuschi, bet to nepanahkdam, teizahs par skolahm un isglihtibu
fawu naudu semē fweeduschi. Buhtu jawehlahs, ka 3. sinotajs, ja
wehl par skolahm sinotu, usrahdtu, kur tahdas tautas skolas atroda-
mas, kur it wiseem augsta isglihtiba panahkama.

Beidsot wehl 3. sinotajs nepareisi sino, ka zaur zeen. mahzitaja
nepatikschau dauds Latweeschu laikrakstu no Leel-Platoneekeem netee-
kot abonet (nemti).

Buhtu wehlejams, ka 3. sinotajs, ja wehl us preeskhu ko gri-
betu laikraksts finot, turetos pee wezo Sparteefchu padoma: „Ja
kahds ko grib runaht, tad lai pirms to labi apdomā, ko grib fazih,
ka naw tukfchi neeki jaklaufsahs!“

If Naudites pagasta. Pirmdeen, 26. Septemberi isg. g., tapa-
ta pascha pagasta R. mahju faimneeka brahlenam, kurgi ar sirgu ma-
schinu kuhla rudsus, sirgus dsenot, nemanot no maschinas rata —
kahjas papehdis eewainots. Laime, kad wareja sirgus ahtri fatureht,
ka nelaimigo wairak nesphehja wainot. Zik wehl weegl'prahrti ar ma-
schinahm apeetahs, tas ir redsams no tam, ka allash jilwei teek
eewainoti. Waj tas buhtu gruhta leeta, tahs weetas tā aprobeshot,
kas loti bailigas rahdahs un drihs war nelaimo rastees, ka newar tu-
wumā kluht, ja ar apdomu apeetahs? Tadeht buhtu gan derigi, pat
us wifadu wihsi waijadfigs, tā maschinu eerikteht, ka nekur tik drihs
newar klisma un nelaimo zeltees. Kad nelaimo notikusi, tad jau par
wehlu. — Beru, kad zaur schihm rindinahm nebuhschu neweenam par
peedaufschau; bet par atgahdinaschanu ik weenam, kas pee maschi-
nahm strahdā, lai pee laika eewehro tahs weetas, kur wisdrihsaki ne-
laime war zeltees.

S.

Vikstu muischais bijuscha isfimtskungs, barons Alfons von der
Nopp, 24. Novemberi 1883. gadā Jelgawā ahtri un weegli, bes-
nekahdas ilgakas slimibas, schikhrees no schihm pafauls. Nelaiķis
bij isfimis 4. Oktoberi 1809. gadā, un Wahzsemē isfikolojees un mahjās
pahrnahzis, fawa tehwa weetā par Vikstu muischu waldija. Ar fawu
zeenmahti, nelaika Kursemes gubernatora Breweru meitu, winsch
gandrihs 50 gadus laulibā sadishwojis. Ihsi preeskhu selta kahsahm
wina zeenmahte nomira, un winsch tai drihs pakal gahjis. Gandrihs
50 gadus par Vikstu pagastu waldidams, bijis wiseem fawem
apakschneekem taisns, mihligs un lehnprahtgis kungs, kas par fawa
pagasta laizigu un garigu usplaukschanu zik spehdams ruhpejees un
gahdajis. Winsch bija weens no teem pirmajeem fungem, kas fawa
pagasta mahjas par mehrenu malku pahrdewa, tā ka faimneekeem bij
drihs eespehjams fawu faimneebi, laukus, plawas un ganibas pah-
labot, kreetnas un staltas dshwojamahs ehlas uszelt. Sawā mui-
schā winsch eetaisija skolu un noloneja pa leelakai dalaik skolotaju.
Pehz gahja pagastam palihgā pee skolas zelschanas, dahwinadams
preeskhu skolas labu semes gabalu ar laukeem, plawu un ganibahm,
tāpat ari par weli no fawa mesha waijadfigo malku skolai. Vik-
steneeki saudejuschi kreetnu fungu, kas bijis wineem wifadu wihsē
tehws un apghadatajs. Kad dehslam muischais waldibu bij atdewis,
tad nometahs Jelgawā us dshwi, kur ari drihs pee augsteem un se-
meem zeenischanu, ustizibu un mihlestibū eemantoja. Kad 28. No-
vemberi nelaikis no Jelgawas bij iswadihts, tad wina noweda us
Vikstu pagasta kofchajeem kapeem us muhschigu dusu. Leelais behri-
neku pulks, tiklab no fungu, ka ari no semneku puses, parahdija ne-
laikim beidsamo goda, mihlestibas un pateizibas schihm, wehledami
Deewa meeru un muhschigu labklaahschau wina dwehselei un saldu
dusu wina vihschleem.

No Bauskas puses. 18. Dezembra wakarā nodedsa Kautfchū
muhschais Kaschoku mahzahm rijs, kura kluwa schkuhnā weetā isleetata
preeskhu labibas fawahschanas. Rījs bija fawesti kweeschi un wehl
zita labiba. Tiklab ehka, ka tanī atrasdamahs labiba bijusi apdro-
schinata. Kā uguns zehlusees, naw sinams, — no mahjeneekeem tur ne-
weens ar uguni nebijis; bet kad mahzahm zefschi garam eet, tad ja-
domā, ka ta buhs zaur kahdu fwechneeku issprukusi. 20. Dezem-
bera wakarā istrauzeja Bauskas pilfehtu uguns grehks, jo dedsa Baus-
kas Pilsmuhschais Vlosta frogus. Preeskhu kahdahm nedekahm atpakal
nodedsa schim frogum kuhts, un tagad pats frogus. Krogas stedelē sa-
dedsa 5 sirgi, 2 gowis, zuhkas un sofis. Ka tik dauds lopu bojā

gahjis, notika zaur tam, ka tur 3 uskuptschi ar fapirkahm zuhkahm
un sofihm pa nakti gribes pahrguleht. Scho trihs uskuptschi sirgi
ar wiseem aissuhgumeem un fapirkteem lopineem tapuschi ugunij par
laupijumu, tā ka teem kahzahm waijadseja us mahzahm (Keklawu) aise-
et. — Ir krodsineekam skahde, jebshu gan kroga feenas apdseh-
stas. Nelaimes weeta winam bija nu ja-atstahj, un schehlfirdigi zil-
weki tam dewuschi pajumtu fawās paspharnēs.

J. K.

No Balles. Laiki atnahk un laiki aiseet, un lihds ar to ari
daschas nekahrtibas issuhd. Tautas gaismu plaukst, — attihstibas
laiks ir klah. — Tagad, kur wifis pehz gaismas dzenahs, ari es gribu
tai sinā runaht. — Gan wifur, wifās malās dsirdam par dseedascha-
nas beedribahm un ziteem preekeem, un ari mums, paldeewā Deewam, ir
pascheem un naw tee tahu Jamekli. Muhsu dseedaschanas beedriba, sem
zeen. skolotaja Grünberg II. Iga laipnas wadischanas, scho wasar' muhs
3 reisas eepreezinaja. — Bet daschi to apskausch, ari neewā, un ja
nu no muhsu jaunekleem un jaunawahm tur peedalahs, tad dasch-
tahdus ar ihgnumu usskata. — Bet ja no teem nogurst un aktahpi
jahs, ka jau tagad dauds dara, tad skaugi preezajahs. Noschehlo-
jams buhtu, ka schi dseedaschanas beedriba isnihktu. — Lai aug, sef,
seed par preeku mums un ziteem par preeskhschmi! — Lihds schim
mehs, Walleeschi, bijahm gan pasargati no tā faultee „tautas wado-
neem“, bet nu jau nejauschi leekahs eeraduschees. Daschi, kas tei-
zahs buht „tautas wadoni“, eewed daschu nekahrtibu. — Tā par
peemehru R. krogā notizis, kurā muhsu tā faultee „tautas wadoni“,
braukdami no pilfehtas, par dauds nekošchi usweduschees. Zahdi fault-
ee „tautas wadoni“ waretu labak pee malas stahtees, nelā tautai
nelabu preeskhschmi rahdiht. — Lai Deewā dod, ka tumfiba isnihktu!
Lai Deewā dod, ka wifis nesahli, „tautas musinatajus“, israwetu,
lai muhsu tautā wifās godigas buhschanas netrauzetas felta un
plauktu! Mehls, Walleeschi, esam arweenu zensuschees us wifis labu,
neklaufidami nelahdu „tautas wadoni“; dshimees tamdeht tā ar-
weenu! Dshimees arweenu to labu panahkt peeklahjibā — ka lihds
schim! — Es gresshos pee wiseem, kam muhsu tautas gods un la-
bums fwehts, lai karō uszihtigi pret wifis, kas mums par famita-
schau iraid. Karojet pret „tautas musinatajēem“! — p — r.

Tukuma aprinka fiskals Walters us pascha luhgumu slimibas
deht atlaists no fawa amata un wina weetā pagaīdam eezelts Tukuma
pilsteefas aktuars Sadowskis.

No Talsu apgabala. Isgi ne-esam tik gazu rudeni peedishwo-
juschi, ka schogad. Zeli bija isbraukti, tā ka weetahm gandrihs wairs
newareja tikt us preeskhu. Seemas sehja palika flapijs weetās loti
plahna, tā ka dascheem semkopjeem ir ar gruhtu firdi us nahloshā
gada plauju jaskatahs. — Pahri nedelas gan bija saltums un drusku
fneegs; bet 10. Dezemberi fabka liht stiprs leetus un isdfina wifis
saluma grunti. No sahdsibahm ari ne-esam gluschi swabadi; bet
kahdu reis dsirdam bresmigus tumfibus darbus. Kahdas nedelas at-
pakal atrada Stendes basnizu uslaustu. Saglis bija zaur logu
eekahpis un islausis nabagu lahdi ar wifis stabu no basnizas plahna
un isnesis us lauku, kur iskratijis wifis naudu. Preeskhu uslauschanas
to wakaru saglis efot bijis basnizas krogā un fazijis, ka ejot darbu
mekleht. Ari to wakaru, kad basnizu uslausis, saglis eegahjis krogā
un tur dshris; tehrinu mafajis weenigi ar fihku naudu. Krodsineeks
efot brihnijees, ka schim tik dauds fihkas naudas. To dsirdejis, teh-
winsch isgahjis laukā; bet atpakal wairs ne-atnahza. Krodsineekam
schis leeta israhdijus dihwaina, un kad meklejuschi pakal, tad wifis
sahdsibahm atraduschi. Saglim ari naw bijis tahu jabehg, jo drihs bij
nahkuschi us pehdahm un pee Sabiles meestina fakhruschi. Tā tad
schis tehwinsch dabuja atkal drihs Stendi redseht, un tika eeflodshis
pagasta zeetumā. Tē nu schis gan nebija meerigi isturejees, bet is-
lausis plahni pee ahrejahs feenas un no pamata daschus steegelus is-
plehesis, ka bijis astonas zellas leels zaurums. Tur schis islihdis un
aislaidees lapās, un naw wehl tagad rokā dabuhts.

Leepaja. Tiktina un beedra firmai isbehga mahzeklis, Fochel-
ohns, faukt Goldstück, ar 14 tuhfs. 166 rubleem. Behgla pehdu
dsishschana bija usdota kwartalneekam Mey's. Mey's, no weenās
tahdas zeloschanas pahrbraukdams, pee Nihzes iskrita is kamanahm
un fadausjahs tik nelaimigi, ka pehz ne ilga laika nomira. — Tagad
sino, ka behglis efot no minetahs firmas eerehdna useets Dorbianu
tuwumā un ari apzeetinahts. Bet no leelahs summas tikai masums
pee wina atrasts.

No Jaun-Saukas. Muhsu Jaun-Saukas pagastis ir pefskai-
tams pee teem masakajeem krons pagasteem Augsfch-Kursemē, un ari
reti teek laikraksts minehts. — Ar gara raschojumeem mehs newa-

ram nekahdu leelu flauu fasnneeg, dseedaschanas kori nekad ne-eespehjam dibinaht, un ari nekahdus konzertus isrihlot, ka zitōs pagastos ir dsirdams. Tas nahkabs zaur to, ka mums naw fawa wadona, jo skolas buhschanā mehs esam peedaliti pee Bez-Saukas. Ir gan diwi dseedaschanas kori muhsu kaiminu pagastos, Bez-Sauzeeschōs un Elkneeschōs, kuri jau wairak gadus pastahw; bet tee mums buhtu par tahlu, zitu eemeeflu pawifam nepeeminot. Par schi gada druwu rachojuemei mas waram preezatees, jo rudenem bija loti skahdejusi isgahjuschā seema, un ta tad domajahm, ka to dalu waresim no waferja eenemt; bet ari schai zeribā whlamees, jo no Wasaras-swehtleem eefahlot muhs arweenu apmekleja leetus, un ta lihds wehlam rudenim reti kahda deena bija, kad leetus neliya, un zaur to ne ween labibai us laukeem, bet ari pławahm skahdeja. Jo Jaun-Sauzeeschū leelakā dala plawu atronahs us Susejas upes kasteem, kura bija tik bagatigi ar uhdeni apdahwinata, ka pławas paschā Zahnu apgehrbā nopoštija. Ta tad nu mehs mas warejahm us „Mahrtinu sofi“ preezatees; tik weenā leetā mehs gan warqm pirmo weetu eenemt, kur ziti leeli pagasti mums ir tahlu pakalā: — pagasta magasina mums ir pascheem fawa, kura ir pahr-pahrim pildita ar pilneem apzirkneem, jo is tahs gan warehs daschs fainneeks, kad truhkums pehz maises buhs, kahdu graudu preefch ustureschanas dabuht; par to nahkabs loti pateiktees pag. wezakajam A. Marina kgam, kas to no delamahs faires ir aifargajis. Bija gan pagasta weetneeki apspreeduschi, trihs simti mehru ausu pahrdot, bet leela pateiziba augstai aprinka-teefai, kas schi spreedumu naw apstiprinaschi. — laikam gan wehribu gressdama, kad rudsu un meeshu istruhks, warehs pee mihlahm ausnahm patwersmi atraft. Lai Deewa dod us preefch labakus gadus un laikus, — zereju, ka tad buhs preezigakas sinas, ko pafneegt.

— arajs —

No Afares (Flukstes aprinki). Sirsnigas pateizibas issaka Afares fainneeki un ziti pagasta lozekki tiklab Afares zeen. Leelmah-tei W. v. Walther-Wittenheim, ka ari winas dehlam, nahkofcham Afares d'simtslungam G. v. Walther, par dahwinatem 50 rubl. preefch meiteni roku darba eerihkofchanas Afares pagasta skolā. R—g,

Rihga. „Rig. Ztga“ sino, ka attauja, isdot sihmes preefch salda brandwihna pahrofchanas glahsehm par paseminatahm zenahm weesnizās, jau dabuta, un ka tahdas sihmes Rihgai, ka ari zitahm Widsemes vilsehtahm us gadu dabujamas par 100 rubl., kur fenak wajadseja makfaht 500, waj 350 rublu.

Tehrpata. Leelfirsts Vladimirs ar medibas beedreem 26. Dezemberi, pulksten 1/2110s rihtā, sveis un wesels atbrauzis Tehrpata un tizis fanemts no pilsehtas un muishneegibas preefchnekeem. D'sesszela stanzijā bijis brokastis. Pulksten 120s Keisariskā Augstiba brauzis tahak us Sagnizes pili, kur pahrgulejis nakti. — Tahak sino, ka leelfirsts Vladimirs ar generaladjutantu Werneru, grahsu Siewers'u, adjutantu Obokenski un landrahtu Staēlu 27. Dezemberi, pulksten 100s preefch pušdeenas, nobrauzis Olinōs. Medischna isdewufoes laimigi. Leelfirsts noschahwis 2 breeschus. Pawifam noschauti 6 breeschi un 1 stirna. Wakarā pulksten 60s wisi medibas weesi nobraukuschi Walmeermuischā un otrā rihtā pulksten 70s atkal aisbraukuschi mediht Olinōs, kur noschahwuschi 8 breeschus un 1 stirnu. — Ari 29. Dezemberi mediba isdewufoes loti labi. Leelfirsts Vladimirs noschahwis 2 breeschus. Pulksten 110s wakarā leelfirsts no Olineem pahr Tehrpata aisbrauzis us Pehterburgu. Keisariskā Augstiba isteizis, ka ar medibas panahkumu efot pilnā meerā.

Odesa. Kahds turenes wihrs isgudrojis jaunu pelnas awotu. Winsch uspirzis 2-kapeiku gabalus un wehlak tad no masajeem tirgotajeem, kureem bes 2-kapeiku gabaleem gruhta istikschana, nehnis 6—7 kap. no 1 rubla 2-kapeiku gabalu. Un pelnā bijusi laba.

No ahrsemehm. 1

Wahzija. No apkhlato Pruhchū katolu mahzitaju lonehm, ka waldiba tagad sinoufci, lihds schim faktahjees 14 milj. 427 tuhkf. 796 mahrkas, 82 fenini, t. i. pahri par 7 milj. rublu. Katolu basniza nu pagehr, lai schi nauda winai tiktu ismalkata. Bet waj waldiba to darihs, wehl nesinams.

Firsta Bismarka wezakais dehls, grahs Herberts Bismarks, teek pahrlats no Londones, kur winsch bij lihds schim, us Wahzu suhtneezibu Pehterburgā. Tas noteekot ihpaschi us firsta Bismarka wehlefchanos.

Anglija. Folkestonas ostā atkal reis ismehginajuschi, aukas laikā apmeerinaht juhras wiktus zaur etas isleefchanu. Mehginajums isdewees loti labi. Tur, kur etta bijusi isleeta, juhra bijusi meeriga gandrihs ka speegelis, kamehr wisaplahrt gahja angsti wilki. Ta

tad osts tagad weegli war apdrofchinhalt aukas laikā. Bet leelakais jautajums ir, waj war leetaht schi apmeerinafchanas lihdselli ari skajā juhrā. To nu grib ismehginah. Grib dot kugeem lihds wajadīgo effu un aparatus, zaur kureem weegli un ahtri war isleet effu us wifahm pufehm.

Franzija. No Tonkinas sino, ka ekspedizija us Baknīmu atlikta us kahdu laiku. Atlikchana ne-esot notikusi us Frantschu waldbas pawehli, bet weenigi tamdehk, ka ekspedizijas zaurweschchanai tagadejā laikā radusches weetigi schlehrschli. Proti uhdens upes esot stipri kritis, ta ka Frantschu twaikoni schim brihsham newarot braukt pa upi, kas wed us Baknīmu. Ekspedizijas aptureschanai tāhdā wihsē naw nekahdas fates ar farunahm, kas no Frantschu waldbas teek westas ar Nihnu un Angliju.

Starp Kokin-Nihnu un Tonkinu tiks likts telegrafs pa juhras dibenu. Darbu eefahks pehz weena mehnescha.

Italija. Parasēs awise „Temps“ sino, ka Septemberi 1882. g. starp Italiju, Austriju un Wahziju esot noslehgta un parakstita fabeedriba. Wina atrodotees nosazijums, ka Italija zaur schi fabee-dribu ne-esot preefch, west karu pret Frantsiju, ja Wahzijai tāhdā karsch reis iszeltos. Schis nosazijums esot lihgomā eelikts us Italijas ministeru wairakuma pagehreschanu. Bet kahdi ir fabeedribas lih-guma ziti nosazijumi un kahds ihsti fabeedribas mehrkis, par to Frantschu lapa neka nesino un laikam ari nesin.

Serbija. Skupitschīna (tautas weetneku sapulze) zaur lehnina pawehli atzelta. Jaunahm zelchanahm janoteek 13. (25.) Janvarī.

Bulgarija. Tautas weetneku sapulze, kas schinis deenās bij fasaulka, taisijsi daschus spreedumus, kas peeminami. Wina pama-sinajusi isdoschanas preefch kara spēkla no 15 milj. franku us 11 miljoneem. Tahak ta nospreedu, ka katrā pulkā wišmasak diwahm rotahm waijagot tikt waditahm no Bulgaru tautibas wiſnekeem. Bet ta ka preefch schi spreeduma ispildishanas peetrubzis Bulgaru wiſneku, tad Bulgaru waldbas pawehlejusi wiſneem Bulgaru wiſnekeem, kas tagad atrodahs Kreewijā, tuhlit atgrestees us Bulgariju. Tik teem, kas atrodahs Kreewu kara skolās waj akademijās, atkauts tur palikt.

Ministeru preefchneeks Bankows isdewis pawehli, ka turpmāc neweens netiktu bes kahrtigas pafes eelaists Bulgarija pahr Serbu-Bulgaru robeschu.

Egipte. Tagadejā ministerija eesneegusi sawu atlughfchanos, un wiſa Egiptes waldbā esot stipra grosifchanahs. Egiptes waldbas schehlojahs par Angliju, ka schi no sawas vuses negribot spērt folus preefch melu praweefcha apspeefchanas. Pee tam ari walbs naudas leetas nestahwot labi. Anglu generalkonsuls Egipte, Barinsch, ne sen bij nobrauzis Londonē, dot tur isskaidrofchani par Egiptes leetahm. Domā, ka Anglu waldbas nems Egiptes leetas stipraki sawā finaſchanā, nēka tas lihds schim notika.

Anglu waldbā dewusi padomu, lai Egipte atdodot wiſu Sudanas rihta vusi Turzijai. Turku waldbas tad waretu fuhtih pret melu praweeti stiprakus spēkbus. Bet ja Sudanas rihta vuse netiktu Turzijai pawifam atdota, tad schi ne-usnemtos melu praweefcha apspeefchanas darbu. Egiptes waldbas pretojahs schim padomam, jo wina labprah negrib no Sudanas atfazitees.

Bakers Paschā atstahjis Suakimu un eefahzis ar Abesinjā zilchū galwahm farunas par Kartumas Egipteschi garnisona atlahpfchanos zaur Kasalu (Abesinjā) us Sarkano juhru. Ij schi sinojuma redsams, ka Egipteschi atkal atmetuschi nodomu, aistah-weht Kartumu pret melu praweeti, un ka tee domā til, ka lai waretu glahbt Kartumas garnisonu. Zelsch pa Nil-upi waj gar Nil-upi us seemeleem minetam garnisonam aistaſihts, jo apgabali starp Kartumu un Berberi atrodahs weetigo dumpineku rokās. Tamdehk Bakers Paschā grib glahbt Kartumas pulkus pa zelu us Sarkano juhru. Kartumas garnisons pastahw is 4000 wiħrem, un ja tee buhtu Eiro-peefchu saldati, tad wini weegli waretu nemt sawu zelu zaur dumpineku apgabalu. Bet Egipteschi ir wahji kara wiħri, kas pee tam tagad wehl fabaiditi zaur dumpineku uswarahm. Tamdehk ar wiñem newar staigaht taifnu zelu, bet jameklē tos glahbt pa kahdeem malu zleem.

D'sesszeli. D'sesszeli garums pa wiſu pafauli isnahlot 253 tuhkf. Anglu juhdse. Amerikas Saweenotās brihwalstis 113 tuhkf., Eirope 109 tuhkf., Afrija 8000, Deenwidus-Amerikā 7000, Kanadā 8500, Australijā 3200, Afrikā 2200 un Meksikā 2100 Anglu juhdse.

Wijjaunakah's finas.

Pehterburgā, 2. Janwarī. Schodeen, 38. reis islosejot pirmo
5-prozentu eefschēgo prehmiju aiseleenu, leelakee winnesi krita us schah-
deem nummureem:

200,000	rubl.	uſ	R.	5303—23.
75,000	"	"	"	11,217— 6.
40,000	"	"	"	8149—35.
25,000	"	"	"	962—34.

3 winnetⁱ, latr^s 10,000["] rubl., us №№. 18,296—37, 19,384—27, 12,609—44.

5 winneti, fatr^s 8000 rubl., u^f №№. 10,173—22, 17,856—22,
8841—5, 15,172—21, 19,064—28.

8 minnesti, fatr⁸ 5000 rubl., uš №№. 15,628—7, 8651—35,
14,704—4, 17,594—33, 10,789—18, 13,259—11, 19,463—6, 2673
—28.

20 winnisti, fatrë 1000 rubl., uj №№. 4778—48, 18,352—40,
6932—42, 19,443—16, 16,428—16, 7893—5, 17,520—8, 5429—
24, 10,290—43, 11,772—27, 12,317—24, 11,616—9, 2599—15,
12,885—21, 16,894—3, 2836—45, 15,261—40, 12,276—22, 19,953
—18, 4079—50.

Pehterburgā, 31. Dezemberi. Keisara familija, kā "Wald. Wehstn." ūnā, šhodeen no Gatschinas pahrgahjuši dīšhwot Pehterburgā — Aaitschkowa pilī. — Tālikak "Wald. Wehstn." iſſino walsis budſche- ta eeprefeſchejo ſastahdijumu par 1884. gadu, iſ kura redſams, kā walſis eexehmumi un iſdewumi grosahs ap 801 milj. 997 tuhſt. 412 rubl.

Pēhterbūrgā, 31. Dezemberī. Avises stabsta, ka fastahdot jau-
nus likums preefch fabrikahm, pee kam gribot pilnigi išnībzinaht zunfes
atleekas un pabalstīht fabeedrigu darba užņemšanu un weshanu. Jau-
nais likums sūmejotees ari us Baltiju un Poliju. — Pēhterbūgas pil-
fehtas gubernators Gressers peekodinajis faweeem eerehdneem, lai zeeschi
us to skatotees, ka polizejas eerehdni nenemtu no laudīshm nefahdas
dahwanas.

Berline, 13. (1.) Janwari. Awise „Post“ raksta: Grahfa Herta Biemarka pahrzelshana us Pehterburgu apleezina, ka Wahzija un Kreevija stahw labā draudſibā, un ka wiinas ſcho draudſibu grib uſtreht ari us preekschu.

Londone, 11. Janw. (30. Dez.). Is Hongkongas 10. Janvaris
siino, ka us Hainanas eedsihwotaju luhgumu 2000 Kihneeschu saldatu
turp nosuhtiti deht apsargaschanas pret Frantschem.

Kairā, 10. Janw. (29. Dez.). Egiptes tvaikonis „Tantalus”, no Suēgas zelā us Suakimu ar kara waijadisibahm, sīrg ehseleem un kameleem, aīsgahja bojā. Laudis isglahbti. — Bakeram Paſchā us-dots, atswabinah Tolaru un Singatu, garnisonas atfaukt atpafak un wakarōs no Singatas neko ne-uffahkt. Suakima turama. — Ministrija steigshus ween apspreech, atfahkt Sudanu. Nunā, ka Beniſwefas un Tajumas prōwinžes nemeri iſzebluschee. Beduini usbruhlot Fella laudihm. Gubernatori zeeſchi luhdsot palihdsibas.

Par petroleju un petrolejas lampahm.

1. Petroleja.

Petroleju muhsu laikds wifur dedsina, gan pilsehtas, gan us
semehm, gan augstmarau pilis, gan semneeku mahjās, tamdehēt fa wirā
par svezechm dauds lehtača. Leelās pilsehtas, kur malla vahleeku
dahrga, išnahk nabaga kautireem dauds lehtač, kad tee sawu kafiju,
tehju, waj ari kahdu zitu ehdeenu wahridami, petroleju preelsh tam
leeta. Bebz awishu sinahm efot eefneeguschi leelee petrolejas ruhp-
neeki Kaukašijā, Nobels un Mirsojewš, augstai waldbai luhgumu, lai
teem dotu teesibū, no petrolejas svezes leet, ko tee atvirkuschi wirā
isgudrotajam Ditmaram. Minetee wihri efot nodomajuschi taisīt
tahdas fabrikas, kur zeetas petrolejas svezes taisīschot.

Kad, kur un kā petroleju atrada, to gan daschs laikās nezināhs. Arijā jau wezu wezōs laikos petroleja bij pāsistama. It ihpaschi Arij-Indijā, Birmas valstī, ir kalns, kur jau preelsch dascheem gadu simteem petroleju dabuja. Bet petroleja tapa tad tik attri visā pa-faulē pāsistama, kad to usgahja Seemei-Amerikā, Pensilvanijas valstī. Tur bij Samuelam Kihram fahls awoti. Sahli rakdams winsch us-gahja diwus petrolejas awotus. Viham nenahza ne prahā, fahda leela bagatiba atradahs wina petrolejas awotōs. Winsch lika israh grāhwjuš, lai petroleja us upi aistezedama nefamaitatu wina fahls awotus. 1853. gadā eesahka petroleju fakrāt latātōs, no kureem to pēzak greeschot iſspeeda. Gadu wehlak zehlahs pirmā petrolejas bee-diba. Pee Dil-Krehk upes leelu semes gabalu nopirkusi, ta darbojās ar petrolejas fakrahšanu. Akas rakt un dīšlāku semē petroleju mē-leht, to neweens wehl nedomaja. To tik krahja pa semes viršu, kur ta eeleijs un grāwās fatezeja. Tapehz ari beedribai lahga ne iſde-wahs. 1857. gadā nahza Drekhls us tāhm domahm, akmena fālnōs urbt, lai wehl wairak petrolejas waretu eemantot. Tapehz winsch no pirmahs beedribas nopirkto semi gar Dil-Krehk upi renteja us 25 gadeem. 70 pēhdas dīšli urbīs, usgahja petrolejas ahderi. No tāhā dabuja 35 līhdī 40 mužas par deenu. Drihs to dabuja ari ziti fināht, — pīrka waj renteja semi un bes diagefchanahs māksjā, ko tik pageh-reja. Seschu nedelu laikā iſzehlahs jauna pilsehta. Gar Dil-Krehk upes krastiem mudscheht mudscheja no ziltweeem. Petroleju weda us dīselsszeleem projam gan ar wesmeem, gan ar laiwham. No tāhā

weetahm, kas tik bagatas bij ar petroleju, taisija dselszéku, lai petroleju waretu weeglaki un ahtraki aifwest. Bet ar to wehl nepeetika. Ustaifija waren leelus milsu traufus no dsells, kur petroleju war laist eelschä. Daschä tahdā traufä fa-eet 5000 muzas, daschä 10 tuhfst., bet daschä ari lihds 20 tuhfst. muzahm. Petroleja tek taisni no akahm juhdsehm tahlumä par schihm dsells truhbahm lihds leelajeem traufeem. Ar damfmaßchinahm pumpē scho elku projam. Tagad ari Deenwidus-Amerikä, Peru walsti, dabon petroleju. Seemele-Amerikas brihwawalstis samanto par gadu lihds $3\frac{1}{2}$ milj. muzu petrolejas. Ajsjä, Birmas walsti, 600 tuhfst. muzu. Sinams, ka tahdās weetās, kur petroleju dabon, seme paleek dahrga. Maksa par puhra-weetu lihds 30 tuhfst. rublu. Daschs laba palika it ihfā laikä zaur petrolejas andeli loti bagats, un Amerikaneeschi tos eefaukuschi par ellas printscheem. Janis Stehle, nabaga bahra behrns, it newilot sawā semes gabala petrolejas aki useedams, palika drihs par bagatu wihr, jo no petrolejas akas wixam par gadu wairak neka 100 tuhfst. rublu eenahža. Dakteris Elberts no Wahzijas bij tik nabags, ka tika isflapehts, jo nespohja parahdneekeem 300 rublu aismakfaht. No laba drauga naudu paleenejis, nöpirka semes gabalu, kur pehzlaikä petroleju usgahja. Tur tagad aka pee akas raka, un dakterim tik dauds eenahk, ka war katu deenu 3000 rublu istehreht. Dakterim Brewerim diwu gadu laikä lihds miljonu rublu par petroleju eenahžis. Pehteris Hahs no Wahzijas bij aifgahjis us Ameriku un tur peestahjis pee kahda funga par firgu puissi. Pehz kara deenesta eestahdams lihds 100 rublu bij eekrahjis. No kara deenesta atlaipts, nöpirka masas mahjas. Tur bagatu petrolejas aki useedams, vahrdewa sawas mahjas kahdai petrolejas beedribai par 250 tuhfst. rublu. Nabaga semneekam Diksim bij meita Greeta, kas taisijahs ar zita semneeka dehlu laiminäds apprezetees. Diks aki rafdamä rok un rok, bet newar uhdena usraft. Tè us reis nahk petroleja wahridamees ahrä. Greeta steidsahs pee sawa bruhtgana, laifam ar to preeka siuu: „Nu buhšim laimigi!“ Neka! Wina ūka us bruhtganu: „Mehs newaram wairs prezetees, jo tehwüs petroleju usgahjis.“ Meita steidsahs us leelo Filadelfijas pilfehtu, kur ūkajä, lai buhtu ūmallki isglijtota meitscha.

Tapat ari Kreewijā Pehterbūgas gwardes palkawneeks Nowoſlžows petroleju atraſdams paliziš par bagatu wihrū. Winam ir ſemes gabals Kaukasijs; tur wiham eenahk iſ deenās par petroleju 24 tuhſt. rubli, tas ir par gadu 8 milj. 760 tuhſt. rubli. Bet palkawneekam Nowoſlžowam deewšgan geuhki gahjis, kamehr nahza vee tahdas bagatibas. Preefsch 20 gadeem Pehterbūgā buhdams wiſch dſirdeja brihnuma leetas par Amerikas petroleju ſtabtſtam. Jo toreis bij dauds petrolejas akas iſurbtas un dauds tukſchineeli palitufchi par bagateem zilwekeem. Nowoſlžows atqahdajahs, ka Kaukasijs preefsch dauds gadeem petrolejas akas redſejis. Toreis ka jauns wirſneeks bij pedereis pee Kreewu kara ſpehka, kas Kaukaseefchus apklaroja. Palkawneeks farunajahs par ſcho leetu ar Amerikas Kaufmani, kas, Pehterbūgā dſiħwodamē, ar petroleju andelejahs. Tas palkawneeku veerunaja, ar wiħu ſabeddrotes un tad Kaukasijs petrolejas akas eetaiſht. Wehl trefchais kungs peebedrojahs, un ta' tad wiſi trihs kopä dewahs tuhlit pee darba. Palkawneeks ar Kaufmani, no waldbas rafstu iſgahdajufchi, ka wiħeem ween 6 gadu laikā atkauts Kaukasijs petrolejas akas eetaiſht, aizkeloja uſ Kaukasiju. Wiſi preefsch tam waijadſigee eerotschi un maſchinis tapa apgahdataſ, 12 urbeji un 1 inscheneeris no Amerikas peeremti un darbs wairak weetās fahkts. Inscheneeris dabuja par gadu 6000 rubli un fatr̄s razejs 1000 rubli. Diwi gadi ta' pagahja, un 200 tuhſt. rubli bij ka ſemē noſweeſi. Petroleju nelur ne-atrada. Ne inscheneeris, ne razeji fawu amatu kreetni neprata. Palkawneeks atlaida Amerikaneefchus, bet valika pee fawas apnemſchanahs. Kamehr wehl graſis kabatā, wiſch negribeja atkahptees no petrolejas urbzhanas. Jau puſi no fawas naudas bij paſpehleis. Tad fawas muifħas pahrdewa, lai taptu pee naudas. Ar fawu beidsamo naudu nobrauza uſ Parisi, tur kontrakti notaſidams ar flaweno inscheneeri Kindu. Kinds aiffuhiija weenu no fawiem valihgeem ar wiſadeem waijadſigem riħleem uſ Kaukasiju. Jau atkal gandrihs gada laiks bij pagahjis wiſabi mehginaſot un puħlejtoes, bet ka newareja ta' newareja petroleju dabuht. Palkawneeka abi beedri atfazijahs, negribedami wehl wairak naudas paſpehleht, zaur ko wiſu naudu paſpehleja, ko liħds ſhim par welti rokot bij iſteħrejuſtħi. Bet drħihs pebz tam atrada petroleju tahdā wiħse: Ar urbjamo maſchinu strahdajot bij ja-urbj 180 pehdas dſilu zeetōs akmend. Ap puſdeenas laiku atſlaneja breeſmigs trofniſ is ſemes dſikuma, it ka pehrkona ruhzeens, urjamo maſchinu gandrihs iſſweeda aħra un leela, brihna petrolejas ſtraume gahsahs ar waru aħra. Peepeschi otrs riħbeens, un petroleja wairiſ netezeja. Nu bij kahdu brihdi meers. Tad iſſħahwahs juhrs uhdens, fajaultis ar akmeneem un mahleem. Beidsot iſſħahwahs 20 pehdu augħiſ ſkaidrs un gaifchis petrolejas ſchlahzeens, kas tezeja bej apstahſchanahs un iſdewa 2000 liħds 3000 spannu par deenu. Bet ar to palkawneeks wehl nebij meera. Wiſch lika wehl dſikaku urbt. Zaur petrolejas iſſħaufchanoſ bij darbs waren gruhks. Bet gruhatumu pahrwareja un 40 pehdas wehl dſikak iſurba, ta' ka petrolejas akas dſikumis bij 220 pehdas. Schi aka iſdewa iſ deenās liħds 12 tuhſt. spannu petrolejas.

Gesahkumā leetaja pee mums tikai Amerikas petroleju, so no turenes ar kugeem atweda. Bet Kaukašijas jeb Kreewu petrolejas tirgotaji, it ihvaschi Nobels, wifadi puhejees Kreewu petroleju ari pee mums atsuhtib. Wiasch lizis taishit ihvaschus petrolejas wagonus. Tos ar petroleju peepilditus suhta uj Maslawu, Pehterburgu un ari

us Rihgu. Ta teiz, ka Amerikas petroleja efot labaka par Kreewijas, jo ta efot wairak tihrita. Bet kā lai isschik Amerikas petroleju no Kreewijas? Amerikas petroleja wairak smird un isskatahs dselstaini filgana, bet Kreewijas petroleja nesmird tik stipri un ir skaidra kā uhdens. Amerikas petroleja bijusi lihds schim druzjin dahrgaka par Kreewijas petroleju, tamdehl ka par Amerikas petroleju jamaksā tulle.

2. Petrolejas lampas.

Lai gan petrolejas lampas ari pee mums it labi pašstamas, un wifadi pahrlabotas leeta tiklab leelmau pilis, kā ari nabagu būdinās, tomehr daudsreis dīrē par to fuhdsamees, ka lampas labi un deewōgan gaischi nedegot. Schi waina no tam zekahs, ka neprot wifu labi eetaisht. Schihs rindinas gribetu pamahzīt, ka lampas eetafamas, lai labi un gaischi degtu. Daudsi domā: kad lampa, petroleja, daks un zilinderis, tad jau waijag labi degt. Bet ar to ween nepeeteek. Wehl schis un tas pee tam eewehrojams.

1) Ja lampu fahk bruhkēt, tad ja-apškatahs, ka wifis, kas pee lampas peeder, ir labā kahrtibā un bes nefahdas wainas. Ja nebuhtu kas pareisi, tad jaleek pee leetas prateja, bet ne pee kaut kahda kahstaja, fataisht. Ja lampa naw ilgaku laiku bruhketa, p. pr. wafārā, tad petrolejas trauzinā un daks truhbinā us to labako ja-istihri. Wifis tai truhbinā fakrahjuschees fadeguschee daks gabalini skaidri ja-isslauka, un trauzinā, kur petroleja bij eeleeta, ar kahdu luptu waj dsehspapihri ja-istihri no wifadeem nefakdrumeem, kas trauzinā dibenā fakrahjuschees. Ja to nedara, tad daks top pilna ar wifadeem netihrumee un tik gaischi nedeg, kā to wehlahs. Ir loti labi, kad petrolejas trauzinā un daks truhbinā ik nedelas weenreis istihri. Bet tik ar uhdenti nē, jo tas wairak skahdē, nelā labumu dara. Petrolejas trauzinā, truhbinā un daks no uhdenu jasfargā.

2) Daks ir lampai swariga leeta. Kad daks flista, tad ari wišlabaka petroleja deg flisti. Tapehz par to jagahdā, ka daks ar weenu tihra. Kad ta ilgaku laiku bruhkēt jau peleki melna palikuši, tad jauna ja-eleek. Weza, peleki melna daks wairs neder, jo ta pee fuhdsfees pilna ar daschadeem netihrumee un swika dalahm, palikuši zeeta, nelaisch wairs petroleju pee leefmas un tapehz tad tumšchi deg. Jaunu dakti eeleekot, us to jaluhko, ka ta naw daks truhbinā ne par zeetu, ne par waligu, bet tā, ka to war pehz waijadsibas us augšchu un us semi noskrūhweht. Daschi rauga wezu, netihru dakti ar flitu uhdeni un seepehm ismasgaht, bet tas neko nelihds. Masgajot daks audumi fawelkabs un dakti wairs newar uſkruhweht. Ar tahdu masgachanu swika dalas, wehl zeetakaš palikušchabs, aistaifa masos daks zaurumiaus, pa kureem petroleja kāp us augšchu pee leefmas. Tamdehl tahda lampa tumšchi deg. Ari tas ja-eewehro, ka dakti newar tuhlt bruhkēt, tik lihds ta vīkta, bet paprečschu ta labi ja-isschahwe kahdā siltā un faufā weetā, p. pr. krahfns reerē, kur mehds zīndus un sekes schahweht. Bet kapehz tā jadara? tā daschā waizahs. Petroleju eefahkam dedsināt wišwairak rudēni, kad gaisis pa labu teesu milis. Ari daks tad dauds miluma (uhdena dalas) eefuhz, un ta jau pašstama leeta, ka uhdens ar ellu (petroleju) nefajauzahs. Tamdehl jagahdā par faufa dakti; jo faufaka daks, jo labaki war peetikt petroleja pee leefmas. Ismeklejot atraduschi, ka lihds 10 prozentu uhdenu atrafas weenā daks mahzina. Par truhbinās wifis apdegoscho dakti tihrijot, ir labak, kad to ar skaidru drahnu lihds truhbinās malahm nobersē, nelā to ar sklehritehm nogreesch.

3) Zilinderiem waijag labi pašeht pee lampas; lai tee naw ne par platu, ne par schauru. Ja buhtu druzjin par leelu, tad tulpes galus, kur zilinderi usleek, war eeleekt us eelschū, un kad par masu, tad isleekt us ahru. Zilinderis wišwairak preeksch tam der, ka leefma weenadi un rahmi deg, ka lampa nefwehp, bet gaischi deg. Ka zilinderi tik dauds reis pahrsprahgs, nahk wišwairak no tam, ka lampas durwju waj logu turumā dabon stipru wehju, leefma peeschaujahs ar joni us weenu puši zilinderim un tas tad pahrsprahgs. Ari tad zilinderis pahrsprahgs, kad truhbinā naw daks kahrtibā, kad daks stahwtur sklehbī, tad weenā puši leelaka leefma, nelā otrā. Tāpat ari no tam jasfargahs, ka lampu aisdedsinajot un zilinderi usleekot naw flapjas rokas, jo ari tad zilinderis pahrsprahgtu. Lampas pehrskot, labak eegahdā tahdas, kam truhbinā daks wišapkahrt, un to Wahzeeschi par Rundbrenner nosauz, nelā tahdu, kam daks teesham zaur truhbinā us augšchu eet (Flachbrenner). Pee tahdahm lampahm arweenu wairak zilinderi saplīst, nelā pee pirmajahm, tamdehl ka leefmas karstums naw wišapkahrt zilinderim weenads.

Petroleju eeleijot peepildi lampas trauzinā septinas astorcas das, bet nekad lihds pašchā malai pilnu, jo lampa waretu drihs pahrsprahgt un leelu nelaimi padariht. Lampas trauzinā allasch ja-uspilda, lai weenadi un gaischi deg, bet schis darbs nekad naw jadara lampai degot, jo tad waretu drihs uguns pee petrolejas peeschautees un padariht leelu postu.

Avisēs lafa daudsreis par bresmahm, kas notikuscas petrolejas lampu isdsehshot. Tas skubinajis pratejus dot padomu, kā waretu issfargatees no tahdas nelaimes. Ja tas teesa, ka no 100 zilwekeem 99 ispuhsh lampu no augšcas us semi, tad tas tik pat teesa, ka schē 99 ir tuwu tai nelaimi, kas simtajam noteek, proti ar petroleju fadessinatees. Ja lampas trauzinā, kur stahw petroleja eelschā, gandrīs jau tukšas, tad war drihs notiht, ka tukšā weeta zaur petrolejas filumu ar gahsi peepildahs. Ja nu wehl atgadahs, ka daks truhbinā par schauru un truhbinā wišapkahrt ne-ispilda, tad, lampu ispuhsh, eepuhsh leefmu par walejo skirkbu petrolejas traufa tukšumā. Uguns tad peeschaujahs pee gahses, petrolejas trauzinā

pahrsprahgs, karstā ella fahk degt, lihdama us drahnahm, leetahm un gribdu, no kām tad leelas bresmas un nelaimē iszelahs. Tamdehl ja grib isdsehst petrolejas lampu bes kahdahm bailehm un bresmahm, tad janoskrūhwē daks masu leetinā us semi, bet tā, ka leefma netop petrolejas trauzinā un tur nefaspahgs, un tad lai to ispuhsh — no apalscas pa gaisa zaurumiaeem us augšchu puhsdamās.

Laijāhdm avisēs, ka aispēhrnā gada beigās Poneweschas aprīlik pakritusi weza feewina ar masu lampinu rokā, pē kam aplehjufees ar petroleju. Azumirklī bijusi nabaga feewina pilnās leefmas. Winai kleedsot pēeskrehjuſchi kādis palihgā. Bet sawā nefajehschānā tai lehjuschi uhdenti wifis, zaur ko tik wehl wairak fadegusi. Pebz mas stundahm nelaimigā ar leelahm fahpēhm nomirusi. Peens buhtu schē bijis tas derigais lihdsellis.

Ja truhbinā, kur daks stahw eelschā, iszelahs uguns, tad aptin wifis lampu, bet ja tas naw eespēhjams, — tad truhbinā un petrolejas trauzinā ar faflapinatu drahnu. Ta kahdu laiku turedams, apluhko, waj uguns naw nodisfusi. Ari peenu war us uguni usleet, bet nekad uhdenti, jo tas uguni ne-apdsehsh, bet to wehl wairak isplata.

Jauna tautas biblioteka.

Nopirkos to tā nosauktu „wišpahrigo Latvijas kalenderi” no Ustīna. Schai kalenderei ir par peedahwu, bet pret ihpascheem 7 kapeikeem (felmiga eerikte!) weens wehsturigs stahstinsch. Zereju, ko derigu preeksch faweeem behrneem nopirzees, ko pats „Latweeschā” redaktors fawai tautai par prahtha pamodinaſchanu un isglihtibu ruhpigi buhs sagahdajis. Bet ko tanī atradu? Tai peeminetā stahstā ir Iwans Masepa, kahds kreevu jaunellis, tas waronis; winsch bijis skaitis, ismanigs un wilitgs zilweks. Ustīnsch stahsta tā: „Winsch dabuja us fawu pusi un it kā burt pēebuhra dauds feeweschu. Skaitstules fmaidija winam preti, wihri ne-ustizigi (greif'sirdigi) luhojahs pakal fawahm feewahm. Schiglais un weiklais Masepa prata pēwilkt feeweschu firdis, un schi feeweschu uswareschana winu itin weegli padarija (no wehrdsibas) par swabadu zilweku. Masepa leelaikis labdaris bija kahds pāns (leelskungs). Panam bija skaita „karstgribiga” mahsa, kas jau ar kahdu wezigu panu bij faderinata bruhte, bet nu bij Masepu eemihlejuse. „Preeks un lutekliba pahrluhda par winu firdihm, — „karstgriba” tapa arween leelaka, Masepa nometahs zelos preeksch jaunkundes Ewelines . . . Bet winas wezais bruhtgans un winas brahlis tos pamana un padsen. — Wezo bruhtganu febal noschauj un jaunkundse laujahs no Masepa aifwestees prom. Winsch tai swēhre ustizibu us wifis muhschu . . . Masepa gan domaja Ewelini prezeh; bet goda kahrigas domas gressa winu pē dauds jo swarigahm darishchanahm.” (Laikam winam ne-atlika walas kahsas notureht!) Ewelne winam pabehg; jo zita gressna jaunkundse, Tscherkezeete, winam no kahda leela laupitaju wirsneeka tapuse eeschkinota. To winsch finams neprez; jo wina prahts zelahs augstak.

„Winsch eemihl generalteesnesha meitu Rotschubeja Mariju.” Tai laikā isleetaja Masepa fawa labdara kāsaku hetmana Samoilowitscha weenteesibu un apmeloja to pee Zara Maskawā. Scho hetmani nofulta newainigu us Sibiriju, un Masepa zaur eelishkešchanos top ewehlehts tai no wina sen kahrotā goda amata. Winsch swēhre ustizibas swēhrestibu fawam Keisaram, bet beedrojahs slepeni ar Kreevijas eenaidneekem. Rotschubeja Mariju winsch nosog. Rotschubejs un Orliks, abi goda wihri un tehwsemes mihiotaji, mehgina atfahlt Keisaram Masepas wiltibū, bet, deemschēl — teem tas ne-isdodahs! Tee kluht no Masepas negantigi spaiditi un mogiti, tad no bendes rokas nogalinati. 21 gadu Masepa, schis grehka gabals, Masevijā daschadas wiltibas isdarijis, beidsot nodod fawu tehwa semi, Masevijā, ar 5000 kāsakeem eenaidneeku, Sweedru, rokās. Tomehr, kad Kreevi Sweedrus pee Bultawas 1709 sakawa, tad Masepa, atstahts no faweeem peekritejeem (skahde!), aisebehg us Turziju un tur brangā wezumā, tikai mojits no fawas launas, firdapsinas (skahde!), nomirst.

Nekahds laizigs fods nefatreeza schi leelo grebzineku, kas defmitkahrtigi nahwi zaur bendes roku bija pelnijis. Pee schi stahsta, kur U. kgs pēspraudis wifis to kahschu wahrdū: „Nr. 2. Jauna tautas biblioteka”, war starp dauds zitahm negehlibahm jaunekli eemahzitees, ka leelakam blehdim arween labi isnahk, kad winsch tik ir ismanigs un wehl pee tam skaitis un weikls.

Negrību tizeht, ka Ustīna kgs schi jaunu wiltibas garu, no ka lihds schim Latweeschā tauta ir issargajusées, tihschā prahta fawai tautai grib eepoteht (tas jau buhtu negantiba!), bet wišmasak tas naw noleedsams, ka tahdi raksti spehj nowest jauno tautas pa-audsi no labā zela un eehest postā.

Juhs tehwi un mahles, kas Juhs s̄ho „jauno tautas“ grahmatiku ar to raibo s̄irgu us wahla — efeet novirkuschees, — nedodat to faweeem behrneem rokās! Ar uguni newar behrneem laut spēhleht!

—r—

Melugis.

„Ji tuhlahm semehm pahrzelojis,
Rahds augstmanis, warbuht ar' firsis,
Ar fawu draug' pa laukeem feeredams,
Lai stahstija par fawu zeloschanu raibas leetas,
Pee taifnibas dauds simtu mēlu peelidams.
„Nē,” saka winsch,
„Ko redseju,
„To muhscham wairs es neredsefchu!
„Kas s̄heit par semi jums? —
„Tē auksis,
„Tē atkal loti karsts,
„Tē faule paflehþjabs aif mahkoneem,
„Tē atkal ahdu ūwilina ar faweeem stareem
„Lihds nagu galeem!
„Bet tur?
„Tik teescham paradihse ir;
„Kad atminees,zik firds tad preeziga.
„Ne kashoku, ne swetschu tur ne buht newaijaga;
„Jo zauru gadiku spihd tikai waſras deenina.
„Tur neteek fehts,
„Neds ari stahdihts;
„Bet kad Tu finatu, kas tur par augleem aug un ee-eetahs?
„Par peemehru es Romā gurki redseju,
„Ak, tawu brihnumu!
„To muhscham es ne-aismirfisfchu!
„Waj tigesi, kad wiau juhfs kalneem lihdsinafchu?”
„Ja, ja!” tam beedris atteiza,
„Wirs semes brihnumi dauds weetās atrodami;
„Bet ne iſkatriis wiaus usgahja.
„Mehs pafchi tagad tuwojamees weetai klahtu,
„No kuras pateifchu Tew ari leelu brihnumu.
„Es deretu,
„Ka tahdu Tu
„Us wiſahm fawahm zeloschanahm usgahj's nebuhs!
„Waj redsi, tur pahr upi taifhats tilts,
„Pa kuru ja-eet mums; no iſskatas tas präfts,
„Bet ihpafchibas winam brihnischkigas:
„Jo melugim pa fewi eet tas ne-atlauj,
„To tuhdak upē krauj.
„Kas nemelo,
„Pa to
„War eet un braukt, kaut kareetē.”
„Ah, kas par leelu upi jums!”
„Ja, tahda ir pee mums.
„Tad redsi nu, mans draugs, kas wiſs naw paſaulē.
„Lai gan taws Romas gurki brihnum leels, —
„Kā teizi, efot tas kā kalns?” —
„Nu, kalns ko kalns, bet teescham leels kā namis!”
„Lai buhs kā namis,
„Tad tomehr brihnischkis ir ari muhsu tilts.
„Wehl s̄ho wasar', kad laiks bij filts,
„No wiau upē eewehlahs, to katriis leezinahs,
„Trihs melugi:
„Rahds awischneeks un diwi ſkroderi.
„Bes ſtrihdina, Taws gurki mahjas leelumā
„Ir brihnisms leels, ja tas tik taifniba.”
„Ak, naw nemas tik leels,
„Kad labi fini, kā ta leeta ihsti iraid:
„Jel nedomā, kā wiſur tahdas leelas pilis,
„Kā muhsu ſemitēs.
„Eelfch ſweschahm semehm mahjas
„Teescham tahdas,
„Kad weenā mahjā tik ar mokahm diweem eelihſt,
„Un tad ne stahweht, neds ar' fehdeht!”
„Lai tā, tad tomehr ja-atſihſt,
„Kā gurki, kurā diweem weetas eelihſt,

„Nemas naw grehks par leelu brihnum' tureht.

„Bet muhsu tilts,

„Tad tilts!

„Us wiſa melug's peezu ſolu nepa-eet,

„Kad tuhdak upē friht. —

„Lai gan Taws Romas gurki brihnum leels,

„Tad ...”

„Pag', ko Tew pateifchu,” tam melug's starpā jauzahs,

„Kam mums pahr tiltu eet?

„Lai labak ifmeklejgm ſeklu pahreijamo weet!” J. W....ský.

Wainags jaunam, 1884. gadam,

pihts no tauteefha E. F. Schönberga.

1.

Tā kā ſeltaine, kas wainagu pin plawā,
Baltas, filas, raibas puks falafa, —
Tāpat ſwehta roka paſaul's plafchā grāvā
Dīlhves gadā raibas mantas ifdala!
Baltas, raibas puks laiſtahs wainagā;
Baltas, tumſchas deenas aifpihd gadinā.

2.

Wezam gadam „ardeewas“ mehs ſchehli ſakam;
Ko Deewas ſneedſa tanī, „paldeewas“ ifteizam.
Behdas — preekus ſawrup „laika kapā“ rakam —
Jaunu gadu nupat preekā apſweizam.
Jaunu fagaidot nu wainadſixus pihtsim,
Jaunam „laika brahlim“ tos ap galwu tihtsim.

3.

Ko winsch atneſihs, to mehs gan wiſ nesinam,
Tas tik Deewa prahā ſtahw un mihibā;
Lai tik zeribā mehs preeka „kronus“ pinam,
Deewu peeluhdsam, lai nahk mums palihgā.
Waj tad preeka, behdu bikeri mehs dseram,
Lizibā lai kahjinās us preefchu ſperam.

4.

Lai mehs Deewu luhsam, jaunu gadu ſahkot,
Kāram lai pee darba Winsch nahk palihgā.
Ari „Latvju Awisehm“ us jaun' iſnahkot —
Kaiſa ſtaiftas puks jaunā gahjumā. —
„Meera engel's“ rakſtitajeem widū ſtafhahs,
Meers un fatiſchana laika-rakſtōs krahjahs.

5.

Swehta Gara ſwehtiba lai puſčko tautu,
Deew'bihjiba mahjo wiſās kahrtinās,
Mihibā ūzā Latweefhi few kahjas autu,
Satiziba — meers miht muischiās, ſehtinās.
Jauns un labaks gars lai walda Kurſemite!
„Meera karogs“ wižinajahs „Deewa ſemite“.

6.

Kriſtus miheſtiba, kad ta eelfch mums waldihs,
Brahlis brahlim laipni ſirdi — roku ſneegs,
Jaunā gadā Deewas mums wiſeem dīlhwi ſaldihis,
Swehtibu us laukeem — mahjās wiſ neleegs!
Tad iſplauks tee jaunee, ihſtee „gaifmas laiki“,
Tad buhs ihſti laimigs gads, — tai efeet „ſweiki“!

Atbilde.

Bernhardt G. Igam: Nebuhs eevehrojams.

Latv. Av. redaktors: J. Weide.

No zensures atwehlehts. Jelgavā, 3. Janvari 1884.

